

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENTGLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (raven Chicago) in Kanado \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero \$7.50 za leto, \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$8.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cicero \$7.50 per year, foreign countries \$8.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštino.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Glasovi iz
naselbin

O vremenu in prevarantu

Trinidad, Colo.—Tukaj v Colorado letos še nismo imeli lepega vremena in vročine, ker največ dež pada in tudi toča je potolkla. Za časa košnje je bilo tako deževno, da nismo mogli posušiti sena, ne da bi se zmocilo po trikrat in štirikrat v kopih. Živina pa ima dobro pašo.

Dne 27. julija smo se tudi mi udeležili zapadnega dneva SN-PJ v Ryeju, Colo. Ljudje so prišli iz vseh krajev, a tudi to proslavo nam je dež nekoliko pokvaril, posebno pa govor br. Zaitza. Njega smo želeli slišati mi starejši, mladina se pa za govore ne zanima, bolj pa se je zanimala za ples. A imela sem smolo, ker govornika nisem slišala.

Tam sem videla dosti znancev. Eden od teh me je vprašal, če vem, kje je Pete Sute. On je meni pisal iz Californije 7. novembra 1940, ako ne dobimo naročenih oblek do 20. novembra, nam bo poslal denar. Mi smo pri njemu naročili sedem oblek, dve ženski in pet moških in mu dali vnaprej \$25, toda do danes še nismo prejeli ne denarja, ne naročenih oblek. Prav tako je tudi več drugih rojakov pri njemu naročilo obleke in se je z njimi zgodilo prav tako kot z nami. Nekateri so šli na sodnijo, kjer so jim povedali, da bodo tega prevaranta oblasti izsledile, ako so pripravljeni trpeti stroške.

Vsi smo naročili obleke pri tem človeku največ zato, ker je Slovenec, ampak vidite, koliko se je zanašali na svojega rojaka, dokler ne veš, če je poštenjak. Rojaki naj se torej izogibajo tega prevaranta, ki gleda, kako bi nepošteno živel na račun delavskih žuljev.

Polona Marinac. 66.

"Eppichova ustanova"

Cleveland.—Kdor gornje izreče, se nič ne zlaže. Ves Cleveland in okoliška mesta vedo, da je Eppich ustanova sam zase na narodnih deskah. Udeležuje se izza mladih let in nikoli ni prenehal. Udeleževal se je v glasbi, telovadbi, igrah, kot komik in kot "ribniški profesor". Vsi smo ga in ga še danes radi vidimo na odru, in kadar gre govorica okrog, da bo Eppich igral, tedaj je garantiran uspeh priredbe. Brez sodelovanja "našega" Eppicha bi marsikatera priredba ne izpadla tako dobro kot je.

Slovenci imamo lepo čednost, da veliko več priznamo na tihem, brez pompa, in vzame dosti časa predno komu kaj odprto in javno priznamo. In to je dobro, kajti drugače bi hvalili vsako šemo med nami vseprek. Eppichu je to menda najbolj znano, kajti vse, kar je spravil na oder, je bilo premišljeno in našudirano delo, delo, ki je dobivalo na rasti in razvoju; nihče ne more reči, da je on prikazen kot slamat ogenj med nami. On je solidna institucija!

Marsikomu ni znano, da zraven tega si je Eppich izdelal sam svoje lutke, to je cel "teater" zase. Profesionalci so mu priznali, da je dobro delo in da na vsak način mora spraviti stvar

na oder in pokazati to svojo umetnost med nami. Skromnost je tista mora, ki ga drži nazaj, in vse moje in drugih prigovarjanje še ni izdalo nič. Upam, da bodo drugi uspeli pri tem poskusu, da spravi to umetnost na naše odre. Stvar je poglavje samo zase in je svoje vrste umetnost, kar priznavajo najboljši dramski kritiki. Eden izmed njih je tudi George Jean Nathan, glavni in najbolj priznani kritik v Ameriki.

Ta "Eppichova ustanova" bo na prizadevanje zveze kulturnih društev S. D. doma v Collinwoodu predvajana kot svojstvo ob njegovem koncertu v nedeljo, 28. septembra, ob 3:30 pop. v S. D. domu. VSI, ki smo se zanimali ob njegovih nastopih, smo poklicani, da napolnimo dvorano na njegov dan in mu s tem pokazemo našo hvaležnost za 30-letno delovanje za slovensko kulturo, besedo in pesem med nami. Budil je druge, dajmo mu skromno priznanje s tem, da doseže največji moralen uspeh ob prireditvi za vse svoje prijatelje in častilce v naselbin.

Joseph A. Slakovich. 53.

Svarilo drugim

Butte, Mont.—V Prosveti z dne 11. avgusta sem čital dopis Antona Yakrieja iz Detroita, v katerem je priporočal in oglašal neka domača zdravila. Dne 14. avgusta sem mu pisal in poslal dolar, naj mi pošlje omenjena zdravila. Ker po dveh tednih ni bilo zdravil, ne dolarja, ne odgovora, sem 26. avgusta ponovno pisal na isti naslov (6565 Tawnsend Ave., Detroit). Pismo mi je bilo vrnjeno s pripombo: "Return to writer—unclaimed—no directory."

Prosim za nasvet, kaj misli uredništvo o tej stvari. Ali bi bilo umestno zadevo izročiti poštni upravi? Ali more Prosveta kaj ukreniti, da bi se ta reč čistila? Ni mi za dolar, ako sem potegnjel, ampak zakaj bi moral biti ravno skozi Prosveto, katero čitam že, od kar izhaja. Cela stvar me je začela zanimati in želim vedeti, kaj je vaše mnenje.

Jos. Prus.

Pripomba uredništvu: Glavno je publiciteta, da naša javnost izve, da je dopisnik, ki je tisto stvar pisal na svojo odgovornost, izbral Prosveto in potegnile njene čitatelje.

Slovenski narodni muzej

Cleveland.—Vodstvo Slovenskega narodnega muzeja v S. N. domu na St. Clair Ave. v Clevelandu, O., se želi javno zahvaliti vsem številnim darovalcem raznih stvari muzeju. Izza zadnje objave imen prispevalcev se je zopet nabralo precej lepo število rojakov, ki so več ali manj prispevali muzeju. Zato je na mestu, da objavim imena, ki doslej še niso bila objavljena. Ta imena so:

Matija Pogorelec iz Minnesote je poslal tekom leta okrog 20 zabojev raznih stvari, največ časopisov in knjig. Mrs. Frances Vreček, Chicago, Ill., več letnikov "Zarje", glasila SZZ in razne programe in spominske knjige. Paul Berger, Chicago, Ill., knjige iz ljubljanskega velesejma in spominke na Trboveljskega Sokola. M. Križanič, Cicero, Ill., par zanimivih slik. Rudolf

Angleški vojak posdravlja ameriškega vojaka v nekem mestu na Islandiji, danskem otoku.

in Anna Sedlar, Cicero, Ill., zanimive poštne karte iz Slovenije. James Debevec, urednik Ameriške Domovine, Cleveland, O., številko humorističnega lista "Komar".

Leopold Kushlan, Cleveland, O., važno knjigo in nekaj drugih dokumentov. John Potokar, lastnik Double Eagle Bottling Co., je kupil na zadnji spominski razstavi sliko "Industrijski Cleveland" od vdove pokojnega H. G. Peruška za \$100 in jo poklonil muzeju. John Satkovich, Cairnbrook, Pa., puško iz dobe ameriške civilne vojne. Društvo sv. Petra in Pavla šteje 35 ABZ, Lloydell, Pa., društveno zastavo, paradne kape in maršalsko sabljo. Anton Cerk, Greensburgh, Pa., iz enega kosa lepa lepo izrezano verigo. Mrs. Agnes Pirc, Chicago, Ill., veliko sliko slovenskega podpornega društva "Slovenija" šteje 44 ČSBJ. Iz tega društva je pozneje postala šteje 1 SNPJ. Na sliko so razni slovenski pionirji. Joseph Verbič, Joliet, Ill., srebrno odlikovanje "Državno darilo za konje-rejo".

Anton Shular, Arma, Kans., je dostavil v muzej zastavo ASBPJ iz Frontenaca, Kans., šest namernih regalij, eno čepico, dva znaka, sliko članov šteje 2 te organizacije iz leta 1898 in še več drugih stvari. Blaž Novak, Cleveland, O., konvenčne slike raznih organizacij. Milka Kress, Cleveland, O., razne knjige in revije. Victor Wood, Cleveland, O., nad sto let staro žepno uro, pipo in skrinjico. Mrs. Lucija Koss-Leskovec, Euclid, O., zbirko raznih knjig in brošur ter tri zgodovinske slike iz društvenega življenja. Društvo Cleveland šteje 126 SNPJ dve društveni zastavi.

Samostojno podporno društvo Slovenija, Cleveland, O., zastavo in omaro. To društvo je bilo najstarejše slovensko podporno društvo v Clevelandu in se je razpustilo leta 1940. Anton Milavec, Cleveland, O., slike Slovenskega Sokola v Clevelandu in druge stvari. Anton Črtalič, Cleveland, O., lepo zbirko knjig, revij, programov in časopisov. John Lokar st., Cleveland, O., veliko zbirko raznih knjig, revij, časopisov, slik, programov in spominske knjige.

Frank Kačar, Cleveland, O., lepo zbirko koledarjev, zapisnike raznih konvencij, pravila raznih organizacij in precej programov. John Bukovnik, slovenski fotograf v Clevelandu, je podaril muzeju 15 slik slovenskih umetnikov z njih lastnoročnimi podpisi. Ivan Terček, Cleveland, zbirko raznih spominskih knjig, programov, revij in par slik. Jennie Dagarin, Cleveland, zbirko raznih zanimivosti in star denar.

John Primc, Cleveland, številke redkega slovenskega lista v Ameriki, važne dokumente in trompeto, ki se je rabila pri prvi sokolski paradi v Clevelandu, katere se je tudi on udeležil. Louis Ule, slovenski brivec v Clevelandu, je poklonil \$5 — Liberty Saving znaniko iz leta 1918. Mrs. Tomle, Cleveland, antično orodje. Ivan Molek, Chicago, Ill., naramnico prvega slovenskega podpornega društva sv. Jožefa v Calumetu, Mich., ki je bilo ustanovljeno leta 1882, kot tudi nekaj števil Proletarca in drugih stvari. Louis Adamič, sloviti pisatelj v Ameriki, sliko H. G. Peruška in denarni prispevek. John Tavčar, tajnik SND, Cleveland, razne časopise in programe.

Poleg navedenih so prispevali še nekateri drugi rojaki manjše stvari. Zahvalo sta zaslužila tudi Milan Medvešek in Frank Barbič, ker sta vozila stvari iz Chicago v Cleveland za muzej. Hvala tudi Franku Fendetu, ki je nabiral stvari za muzej v Chicagu in Cicero, Ill.

Erazem Gorše, tajnik-arhivar.

O razmerah in smrti

Eveleth, Minn.—Blizajo se nam mokri in hladni jesenski dnevi. Kakor izgleda, dobimo letos bolj zgodaj zimo kot navadno. Ljudje se pridno zalagajo s premogom. Kar se tiče dela, se ne pohvalijo preveč. Res je, da gre dosti železne rude od tukaj, ali mladina je bila primorana iti drugam za delom, ker tukaj ne vzamejo nobenega na novo.

Smrt se je oglasila tudi pri nas. Dne 31. avgusta je umrla Angela Debevec, ki je bila neozdravljivo bolna. Ker je bila članica našega društva, ji je društvo poklonilo lep venec v zadnji pozdrav. Zapuščica moža Johna, enega sina in štiri hčere, v starem kraju pa brata. Stara je bila 53 let. Doma je bila iz Črnega potoka pri Velikih Laščah na Dolenjskem. Pokojna je bila članica SNPJ dolgo vrsto let. Da je bila priljubljena, so pokazali številni venci in velika udeležba pri pogrebu.

Draga Angela! Dokončala si pot življenja, ki ti ni bila posuta z rožami, kakor tudi ni noben delavski ženi. Skrbela si za dobro vzgojo svojih otrok, ki ti bodo hvaležni, toda vse prehitro si se morala ločiti od svojih dragih. Naj ti bo lahka ameriška zemlja!

Josephine Frantar. 130.

Rudarske novice

Bellairs, O.—Da mesto Bellairs popolnoma ne izumre v javnosti, bom nekoliko poročal o takojšnjih delavskih razme-

rah. Kar se tiče rogov River Coal Co., obratujejo dva in tri šhte na dan, pregarji pa delamo po 35 ur na den. In čeprav v rovu št. 6 lamo po štirje možje v en prostoru, dva podnevi, dva popoldne, je zaslužek še precej pomen. Zaslužek si na plačini razdelimo med seboj enako, roma bi ga morali, če smo v niki unijski bratje. Tu in tam pa zgodi, da nekateri obdrže, zaslužijo, čeprav njihovi tovariši izvrše tako zvano "mrtvo lo", za kar ni nobene plače, se ne ozirajo na unijsko go-

"Vsi za enega, eden za vse." Rail River Co. je določil vse tri rove počitnice s plačo 3. do 7. julija, skupaj pet plačo pa da dobimo šele 25. ja. Ko je prišel omenjeni plačan, ni bilo nobenega ček počitnice, prav tako ne na čilni dan 10. avgusta. Vsega so pri nekaterih rovih mogarji zastavljali en dan, zultat je bil ta, da je kompa vsakemu premogarju v priz tih rovih odtrgala dolar za zen.

Kompanija je izplačala počnice šele 25. avgusta. Poč nje so prejeli le tisti, ki so lani delali, to je z enim l delovne dobe, drugi smo p pod nosom obrisali. Tisti, k smo lani delali, oziroma m eno leto, smo na plačini d cer prejeli listek, na katere bil zapisano: "Vacation \$20", ampak ta postavka je z rdečim svinčnikom precr S tem se je kompanija izo izplačila precejšnjemu iz premogarjev, ne glede kolik si prej garal za njo. Vse njanje ni nič pomagalo in prizadevanje naših unijskih ditlejev je bilo zaman.

Konstatiram, da smo priz premogarji sami pripomog nismo bili upravičeni do p njih počitnic. Zdravnik je la jesen meseca septembra v ga premogarja vprašal, če j lal kje v času, ko je bil zap št. 6, posebno pa, če je kj lal lansko leto od januar, septembra, ko je ta ro v mesecih počitka zopet pri obratom. Podpisani je na vprašanje odgovoril "ne", naj nam bo odloča za bodoče.

Dne 1. septembra, na Del dan, smo premogarji v v nem Ohio priredili eno n jih pouličnih manifestacij ta 1919 s sodelovanjem r drugih organizacij CIO. Ma stacije so bile z bogatim gramom. Tekma je bila dvema skupinama žogom in več govornikov. Nastop John Owens, predsednik skega sveta CIO, kongre Lawrence Inhoff in Robe Ramsey, distriktni pred UMW Thomas Starks in p triktirni predsednik Adolphico. Nazadnje je bila sim na rovska eksplozija po f nem rudniškem biroju. Vr se tudi razne druge tek streljanje z raketami

Povorko po mestu je sp ljal osem godb, večinoma njeolske iz raznih krajev. Je bil dan precej vroč, si je na delavcev raje gasila z salunih kakor manifestac povorki, v kateri je bilo t liko napisov v prid UMW CIO. Tako je bila konda manifestacija delavskega nika v tej okolici.

Dne 5. septembra takoj p trti uri, ravno ko smo p garji prišli iz rova, je z b vito naglico prihrumela str aka nevihta, spremljena z kim bliskanje in treskanje, ko da je izgledalo, da bo v niki konec te solzne doline vihta je trajala pol ure in stila za seboj precej škod farmah, drevesih, vrtovih h šah. Zdrabila je tudi par Wegeeju, O. blizu rova W. Ce je bilo kaj ranjenih ali n ne ponesrečenih, mi še ni z ko to pišem.

Ko sem omenjeni dan p domov z dela, sem takoj p da nevihta tudi meni ni p nesla. Pred hišo je namre valila in polomila nekaj j skih cvetlic, ki so tile v lepšem cvetju. Toda kaj h narava nima usmiljenja, p tako priden in pobožen, kateri pravijo, da je to k božja. Naj bo še karkoli to da take počasti se nism v svojem življenju in je t želim več videti. Da del alaj mora biti na vse p ljen. Naj pride še karkoli (Dajle na 2. strani.)

Če tebe zaboli - - -

Pred nekaj dnevi so Angleži zelo močno potipali Berlin z bombami. Da je bil angleški letalski napad nenavadno hud, so izpričali Nemci sami s—srdito izjavo, da je bil ta angleški napad na Berlin "silno nizkoten in naravnost kriminalen..."

Doslej so Hitlerjevi hlapčoni navadno poročali, da angleški bombni napadi "niso nič posebnega." So pač "nadlega" ali, nekakšno "nagajanje," toda "nič posebnega." Angleži so "zadeli kakšen svinjak, podrli kakšen plot in k večjemu poškodovali kakšno cerkev ali bolnišnico..."

Ampak zadnjič, ko je bil napad "silno nizkoten in naravnost kriminalen"—se je moralo zgoditi nekaj grdega. Res se je zgodilo. Porušeni so bili celi bloki hiš in več sto ljudi je bilo ubitih in ranjenih.

Interesantna pa je nacijska logika. Ko so nacijske bombe rušile mesta na Angleškem, ni bilo to za Berlin nizkotno in ne kriminalno. Bilo je v redu—to je bil "novi red"! Ko so strahovito razkopali Varšavo, kasneje pa Amsterdam in pred nekaj meseci Belgrad, ni bilo to nizkotno in ne kriminalno. Vse to je bilo v redu in pravilno za nacijsko pamet. Nizkotno in kriminalno je le takrat, kadar drugi rušijo Berlin in ostala nemška mesta!

Zares—silni junaki so nacet! Namesto da bi stisnili zobe in molčali kot mož, ki zna ne samo udariti, marveč tudi sprejeti udarec, se pa kremžijo kot paglavci, kadar njih zaboli.

Kaj bodo nacetli reki prihodnjo zimo in prihodnje leto, ko pride nad Berlin in druga večja mesta Nemčije po tisoč letal hkratu in ko bodo bombe padale kakor toča? To, to bo šele kriminalno—ampak razbojnik, ki prvi dvigne nož in izstreliti kroglo, naj se ne pritožuje po paragrafi, kadar ga policija seka po zločinskih prelih.

Še nekaj je zanimivega. Pred dobrim tednom je naša vlada poročala, da je nemška podmornica izstrelila torped proti ameriške-mu rušilec neke v bližini Islandije, a ni pogodila. Nato je ameriški rušilec vrgele bombe v bližino podmornice in vsekakor jo je pokvaril, če ne potopil.

Dr. Goebbels, minister nacijske propagande, je pa potem poročal, da je ameriški rušilec—prvi napadel nacijsko podmornico in ta se je branila s torpedom. Ali ni to zanimivo? Kdo je poročal resnico?

Mi ne bomo niti najmanj dvomili o poročilu ameriške vlade—ker vemo, koliko je nacijem do resnice. Dalje ve ves svet, da Hitler neprestano napada že dve leti na suhem in na morju—pa bo njegova podmornica, ki je naletela na ameriško bojno ladjo, čakala na napad? Le idiot bo to verjel.

Kljub temu, da Hitler neprestano napada, noče veljati za napadalca. Drugi ga izzivajo in on dela le "red in mir..." To je strahopetnost prve vrste—svojstvo pristnega razbojnika, ki se plazi naokrog ponoči in napada v temi, potem pa kaže na svoje žrtve: te so krive!

Napoleon je bil možak. On je bil ponosen na svojo agresivnost in na svoje napadalne pohode. Ni ga bilo sram krvavih eskapad, ki jih je počenjal—in ko je bil naposled tepen in vržen na zgodovinsko smetišče, ni dolžil svojih žrtev.

Hitler je napram Napoleonu—rjava podgana.

Dve, tri besede mimogrede

Iz Londona so poročali, da je osemnajstletni kralj Peter II. rekel na svoj rojstni dan pred nekaj dnevi, da bi bil rad pilot.

To je nekaj naravnega za dečka, ki je poln sanj in kateri se še ne more odločiti, s čim bo prav za prav koristil sebi in drugim, kadar odraste v moža. Z monarhi je pa bila ta nesreča, da so se morali RODITI za neki poklic ne glede na to, če so bili sposobni zanj ali ne. Iz tega razloga dedni monarhizem nikakor ne spada v dobo demokracije, katero danes poskušamo ohraniti in podaljšati.

Zakaj ne bi dali fantu prilike, da bi se izuril za pilota, če ga to veseli, namesto da ga smešijo z antičnim kraljevskim naslovom in mu pišejo državniške izjave in govore, o katerih sam ima malo ali nič pojma? Ali srbski generali in politiki res mislijo, da jugoslovanska ljudstva ne morejo živeti brez te antične tradicije?

Kako se to njema z demokracijo, katero imajo ti voditelji danes na debelo na jeziku? Ali so tako naivni, da mislijo, da bodo s temi komedijami pridobili zaupanje ameriških Slovencev in Hrvatov?

PRED DVAJSETIMI LETI

(Iz Prosvete, 15. septembra 1921)

Domače vesti. Nadaljevanje združitvene konvencije SNPJ in SDPJ v Clevelandu. Skup predseduje konvenciji in zapisnikarji so Terbovec, Underwood, Rogelj in Bernik. Konvencija je bila organizirana drugi dan.

Delavske vesti. Med republikanskimi kongresniki v Washingtonu je bil storjen poskus, da se odpravi delavski department vlade.

Inozemstvo. Američani in Francozi so organizirali sindikat, ki naj pokupi posestva Habsburžanov v Avstriji in Jugoslaviji.

Sovjetska Rusija. Trgovinski komisar Krasin je izjavil v Moskvi, da sovjeti ne bodo nikdar plačali zaseženih ameriških tovaren v Rusiji.

Slika kaže nov parnik, ki je bil ugrajen v neki angleški ladjedelnici.

Vesti iz podjarmljene tare domovine

Italijanska armada na Hrvaškem
13. sept. — Uradno je bilo objavljeno, da je drugi italijanski armadni zbor pod poveljo generala Vittorija Ambrosia prevzel včeraj vojaško nad vso obalo Hrvaške. Ambrosio je ukazal hrvaškemu ljudstvu, da mora v tem času izročiti italijanski armadi vse strelno in drugo orožje. Dalje je naznanil, da ne bo civilnim prebivalcem dovoljeno potovanje po neodvisni Hrvaški brez posebnega dovoljenja brez posebnega dovoljenja italijanskih vojaških oblasti.

Hrvaškem neprestano kipi
13. sept. — Razni elementi na Hrvaškem neprestano kavsajo za politično prevlado. Konflikt med hrvaškimi in Pavičevimi vstajalci je vedno večji. Pavičevi se boje vpliva armade in morej, izpodrivajo vojaške oblasti in jih nadomeščajo s svojimi pristajci. Vojaški odprti pravijo, da na Hrvaškem ne bo reda in pravne miru toliko časa, dokler ne bo priznana moč Pavičevih.

Pač pa vemo, da so Italijani
začeli posnemati nemški zgled in sedaj izganjajo naše ljudi z naše zemlje. Tiskovni urad jugoslovanske vlade v Londonu javlja, da se je italijanska vlada dogovorila s Pavičevim, da bo on naselil v Bosni in Hercegovini 180.000 Slovencev na posestvih, s katerih je pregnal Srbe in jugoslovansko četeče Hrvate, na drugi strani pa je Mussolini prosil in dosegel od Hitlerja, da je srbski "vladi" ukazal, da mora sprejeti in naseliti v Srbiji nekoli desetisoč Slovencev. Za stroške tega preseljevanja Slovencev z rodne grude v Srbijo, je morala beograjska "vlada" odrediti kredit od 250 milijonov dinarjev.

Kakor v onem delu Slovenije,
ki so ga zasedli Nemci, ne bodo smeli izgnanci odnesti s seboj ničesar. Pustiti bodo morali po hišah; orodje, živino in živeže za Kalabreze, ki bodo prišli na njihova mesta.

Italijanske ulice v Ljubljani
Z izgonom Slovencev hoče Mussolini doseči popolno italijanizacijo Slovenije, kolikor je v italijanskih rokah. Naši kraji že dobivajo uradna italijanska imena in z ulic Ljubljane, prestolnice Slovenije, so izginili slovenski napisi. Na njihovo mesto so prišli italijanski napisi z italijanskimi imeni: Via Petrarca, Via Marconi, Via Tre di Maggio, Via Divisione Isonzo itd.

Zgodilo se je vse tako in še
huje nego smo predvidevali, ko smo trdili, da so italijanske obljube o spoštovanju našega jezika, naših običajev in kulturnih ustanov v Sloveniji samo pesek v oči in da bodo Italijani kaj kmalu začeli v brezobzirnim raznarodovanjem našega naroda. Danes se že ne zadovoljujejo več s tem, da naše ljudi tlačijo in preganjajo, marveč so se, kakor vidimo, odločili, da naš narod popolnoma izženejo iz krajev, v katerih je živel že tisoč tristo let.

Smrtna kosa
Ljubljani je umrla Marija Bokin, rojena Mikluš, žena in dobra mati, ki je bila visoko stara.

Trstu in Ljubljani
vlada je objavila proclio, v katerem pravi, da so Italijani v Trstu ustreljevali Slovence zaradi sa. Oboženi so bili, da so Italijani v raznih mestih tele. in brzojavne žice, da so z Italijani poškodovali nekatere proge, mostove in ce. da so v svojih domovih Italijani droje in municijo. Italijani dodajo, da so bile razne smrtno obsodbe v "provinci Ljubljana" za Italijane in skrivanja orož.

ja. Uradna vest ne pove, koliko naših ljudi je bilo ustreljenih v Ljubljani in tudi ne navaja imen teh novih žrtev fašističnega sovraštva proti našemu narodu.

Odpor proti zemlji lačnemu Italijanu prihaja do vsak dan bolj ostrega izraza ne samo v onem delu jugoslovanske Slovenije, ki ga je zasedla italijanska vojska, marveč tudi na Primorskem, kjer naš narod že od 1918. leta je v italijanskem roblstvu. Naši Tržačani so doživeli sedaj drugo Bazovico; devet novih narodnih mučnikov je padlo pod krogla fašističnih morilcev in sledili so jim v grob še drugi mučniki, streljani v Ljubljani. To so žrtve italijanskega terorja, o katerih govori italijansko uradno poročilo, katerega očitni namen je ustrahovati prebivalce "odrešene" Slovenije; koliko naših ljudi je bilo postreljanih ne da bi o tem poročala italijanska vlada, koliko jih trohni po ječah in v konfinacijskih taboriščih, tega ne vemo.

Slovence izganjajo
Pač pa vemo, da so Italijani začeli posnemati nemški zgled in sedaj izganjajo naše ljudi z naše zemlje. Tiskovni urad jugoslovanske vlade v Londonu javlja, da se je italijanska vlada dogovorila s Pavičevim, da bo on naselil v Bosni in Hercegovini 180.000 Slovencev na posestvih, s katerih je pregnal Srbe in jugoslovansko četeče Hrvate, na drugi strani pa je Mussolini prosil in dosegel od Hitlerja, da je srbski "vladi" ukazal, da mora sprejeti in naseliti v Srbiji nekoli desetisoč Slovencev. Za stroške tega preseljevanja Slovencev z rodne grude v Srbijo, je morala beograjska "vlada" odrediti kredit od 250 milijonov dinarjev.

Kakor v onem delu Slovenije,
ki so ga zasedli Nemci, ne bodo smeli izgnanci odnesti s seboj ničesar. Pustiti bodo morali po hišah; orodje, živino in živeže za Kalabreze, ki bodo prišli na njihova mesta.

Italijanske ulice v Ljubljani
Z izgonom Slovencev hoče Mussolini doseči popolno italijanizacijo Slovenije, kolikor je v italijanskih rokah. Naši kraji že dobivajo uradna italijanska imena in z ulic Ljubljane, prestolnice Slovenije, so izginili slovenski napisi. Na njihovo mesto so prišli italijanski napisi z italijanskimi imeni: Via Petrarca, Via Marconi, Via Tre di Maggio, Via Divisione Isonzo itd.

Zgodilo se je vse tako in še
huje nego smo predvidevali, ko smo trdili, da so italijanske obljube o spoštovanju našega jezika, naših običajev in kulturnih ustanov v Sloveniji samo pesek v oči in da bodo Italijani kaj kmalu začeli v brezobzirnim raznarodovanjem našega naroda. Danes se že ne zadovoljujejo več s tem, da naše ljudi tlačijo in preganjajo, marveč so se, kakor vidimo, odločili, da naš narod popolnoma izženejo iz krajev, v katerih je živel že tisoč tristo let.

Smrtna kosa
Ljubljani je umrla Marija Bokin, rojena Mikluš, žena in dobra mati, ki je bila visoko stara.

Trstu in Ljubljani
vlada je objavila proclio, v katerem pravi, da so Italijani v Trstu ustreljevali Slovence zaradi sa. Oboženi so bili, da so Italijani v raznih mestih tele. in brzojavne žice, da so z Italijani poškodovali nekatere proge, mostove in ce. da so v svojih domovih Italijani droje in municijo. Italijani dodajo, da so bile razne smrtno obsodbe v "provinci Ljubljana" za Italijane in skrivanja orož.

Trstu in Ljubljani
vlada je objavila proclio, v katerem pravi, da so Italijani v Trstu ustreljevali Slovence zaradi sa. Oboženi so bili, da so Italijani v raznih mestih tele. in brzojavne žice, da so z Italijani poškodovali nekatere proge, mostove in ce. da so v svojih domovih Italijani droje in municijo. Italijani dodajo, da so bile razne smrtno obsodbe v "provinci Ljubljana" za Italijane in skrivanja orož.

Vojaska radijska enota, ki se je udeležila manevrov v Arkanasu.

Člani unije ladjegradniških delavcev (CIO) piketirajo ladjedelnico Federal Shipbuilding & Drydock Co. Kearny, N. J.

Usoda abesinske- ga neguša

Stara abesinska pripovedka pripoveduje o nekem rasu, ki je moral oditi v puščavo zaradi nezvestobe in izdajstva nekega svojega podrasa. Zadnji zvesti prijatelji, ki jih je še imel, so mu svetovali, naj vzame na pot "djembljeh", meč in "agasaz", mulo. Dali so mu sorgeno — nekaj kaše in bronda — surovo meso; bodi srečen drugod, so mu dejali. Ras pa ni hotel slediti temu dobro mišljenemu nasvetu. Osa je sicer vzel, ni pa ga hotel natočiti s kašo in mesom, marveč ga je preobložil z znaki svojega kraljevskega dostojanstva, na glavo si je dal kraljevsko znamenja in je tako šel v pregnanstvo. Kmalu so se mu pridružili hudobni duhovi. Vabili so ga, se mu priljubili in ga hoteli zapeljati. "Vrzi proč kraljevski senčnik in imel boš voščilo, odvrgi kraljevski ščit in imel boš senco, vrzi krono in pesek in imel boš jesti!" Kralj pa je ostal stanovit. Vedel je, da se ne sme odpovedati nobenemu znaku svojega dostojanstva, če ga hoče zopet dobiti nazaj. Tako je hodil okrog in blodil mesece in mesece, trpel je telesne in duševne muke, zli demoni — niso dali miru, porogljivi duhovi so se mu rezali v puščavi, dokler ni stal nekega dne pred vrati velike palače, kjer se nihče ni mogel upreti njegovemu pogledu, ki je šel skozi pekel muk in trpljenja.

Ta pravljica je — upravičeno ali neupravičeno — igrala v življenju abesinskega neguša za časa njegovega bivanja v tujini veliko vlogo. Na njo se je lahko spomnil, če so ga mučili spomini ali ga je zadelo sramota ali so ga mikale skušnjave. Kajti, četudi je bil Haile Selasie nekoliko bolj praktičen kot bajeslovni kralj in je poleg znakov svojega kraljevskega dostojanstva odnesel v tujino tudi dober del svoje blagajne in zakladov, so ta sredstva vendar komaj zadoščala za stan primerno življenje v dragi tujini. Največ časa je preživel v mikavnem, popolnoma srednjeveški sen potopljenem angleškem mestecu Bath. Tu si lahko skoraj vsako jutro srečal pod gotskimi arkadami redko, menihu podobno silhueto bivšega cesarja, ki je resno in v misli zatopljen korakal proti svoji hiši.

Haile Selasie je upal, da ga bo angleška vlada po njegovem pozoru slovesno priznala ter moralno kakor tudi gnotno podprla. Kmalu pa je spoznal, da ga je to lepo upanje razočaralo. Chamberlain je vodil politiko miru in Haile Selasie je bil "irte" te politike. Ko je angleška vlada s "status-quo" pogodbo z Italijo januarja in aprila 1. 1938 ne samo dejansko, ampak tudi pravno priznala italijansko posest v Abesiniji, je Haile Selasie zgubil vsak temelj za kako nadaljnje upanje na angleško pomoč. Njegov zadnji apel na Zvezo narodov maja 1938 je bil "glas vpijočega v puščavi", brez odmeva. Strmoglavljeni afriški cesar je takrat stal na tribunah in je opominjal in rotil zastopnike bele rase na osnovne temelje njihovih pravnih določb. Pa ta klic ni nič zalegel. Dejstva so pač bila premočna. Zveza narodov je prepustila svojim članicam popolno svobodo, da novo nastalo stanje v Abesiniji priznajo ali ne.

To so bili najbolj črni časi za Haile Selasija. Denar mu je pošel. Ker je na veliko podpiral abesinske begunce, je sam obubožen. Več izkušnje je priloženo. Najprej menažerji iz Hollywooda s ponudbo za sodelovanje pri filmu, potem lastniki časopisov z bajnimi ponudbami za njegove spomine in končno ljudje, ki so mu nasvetovali, da je najboljšje, če se pobota z Italijo, za kar mu je še vedno odprta pot pod pogojem, da cпусти misel na svoje suverene pravice in se vrne v Abesinijo kot vazalni vladar.

Haile Selasie je vse po vrsti odklonil. Prodajal je inventar abesinskega društva v Londonu, prodal je na dražbi svoj srebrni pribor, celo najpotrebnejši predmeti se je odpovedal. Že dolgo ni bilo več v angleških listih nobene slike bivšega neguša, ki igra ping-pong, fotografira ga niso nič več zasledovali, da bi ga slikali. Neguš? To je stara "newspaper story" — stara časopisna zgodba, za katero se nihče več ni zanimal.

Neguševi prijatelji pravijo, da si jih je s svojo skromnostjo mnogo pridobil, pa niso hoteli mirovati. Okrog abesinskega samostana v Jeruzalemu, v okviru koptske cerkve, so se zbirali abesinski emigranti. Od tu so podpirali neguša v Londonu, pošiljali poročila in pomoč rasu Birru v notranjščini in ga nagovarjali k uporabi, tam si lahko videl visoko postavbo najaktivnejšega abesinskega generala Abeh Aragia, kadar je preoblečen prišel iz Abesinije. Tudi nekaj belih prijateljev je neguš imel. Na njegovi strani je bil francoski pravnik Gasten Jeze, ki je njegovo stvar pred vsemi mednarodnimi ustanovami pravno zastopal, od misterioznega gospoda Ricketta, ki si je svoj čas pridobil abesinske petrolejske koncesije, pa je dobival gnotno podporo.

V tako življenje se je vdal neguš in tako bi živel naprej, če se ga ne bi nekega dne spomnili gospodje politiki iz Whitehalla. Zopet so se začela poganjanja med Haile Selasijem in angleškim zunanjim ministrstvom. Pogajanja niso šla gladko in hitro izpod rok, ker so Angleži zahtevali od njega marsikatero koncesijo, ki jih je težko dovtolli. Končno, ne vemo kdaj in na kakšni podlagi — so se zedinili. Nekaj tednov je Haile Selasie bival na mejah Abesinije; od koder je pozival svoje rojake na odpor. Seveda njegova bodočnost, ki se mu je trenutno naumehnila, ne zavisi samo od sedanjih krajevnih zmag v Abesiniji in Afriki, temveč bo dokončno urejena šele takrat, ko se bodo končno uveljavile urejale razmere po končanem sedanjem evropskem sporu.

**Glasovi iz
naselbin**
(Nadaljevanje s 2. strani.)
bodini od spodaj ali od zgoraj, ne dela v praksi razlike. Končno želim 12. redni in združevalni konvenciji SNPJ veliko uspeha v vseh ozirih.
Louis Pavlinich, 258.

Še en odgovor Snoj
Windsor Heights, W. Va. — Naj mi bo dovoljeno, da malo odgovorim na dopis Jožeta Snoja, ki je bil priobčen v Prosveti 4. septembra.

Br. Snoj piše, da so bila žalostna poročila zastopnikov društva 407 SNPJ na federacijski seji, ki se je vršila 24. avgusta v Moundsvillu, W. Va. Naj povem Snoj, da sem šel takoj po prečitjanju dopisa vprašat predsednika našega društva (ker je on bil zastopnik na tisti seji), kaj je on poročal, ker mu članstvo ni dalo nikakih navodil in sploh ni imel kaj žalostnega poročati. Odgovoril je, kje je mogel Snoj kaj takega slišati, ker on ni tistega poročal na seji in tudi nihče drugi.

Snoj piše, da je tak razkol pri društvu 407, da ga bo morala konvencija mašiti, da člani pušajo društvo in beže s seje, uradniki pa odpotajo. Kot tajnik društva 407 mi dosedaj še ni nič znano, da bi kak uradnik odstopil ali kak član pustil društvo in tudi še nihče ni zbežal s seje. Dva oddaljena člana sta vzelu prestopne liste k drugemu društvu, ker tako pravila zahtevajo.

Nadalje piše Snoj, da se pri njih večina upošteva. Večina je bila upoštevana tudi pri našem društvu, zato pa je menda toliko krčanja radi tistih volitev delegata. Po mnenju br. Snoja bi morala priti vsa konvencija na Windsor Heights kuno mašiti, o kateri pa nam ni nič znano. Če bi vedel, da res pridejo, bi naročil salunarju Pidru, naj preskrbi več piva, ker tukaj je precej strm klanec in bi se delegacija gotovo uležala predno bi jo primahala na naš hrib. Lahko vam George Tomaso pove, da je to res. Pozdrav vaej delegaciji!
Louis Mihalčić, 407.

Slog
— Tale čevlček po vzorcu iz dobe Ludvika XIV. je kot ustvarjen za vašo nožico, milostiva. Naravnost očarljiv je.

— Da, samo malo tišči me. Ali nimate morda čevlja iz dobe Ludvika XV. — za eno številko večjega?

Bastilja
Skoro vsak narod praznuje kakšen pomembnejši zgodovinski dan. Navadno so to obletnice kakšne osvobodilne zmage, ali spomin na velike moke, pa tudi narodna nesreča (Kosovo) itd. Francoski narod ima takšen praznik 14. julija. V dnevih velike revolucije 1789 je ta dan pariško ljudstvo naskočilo in zavzelo srednjeveško utrdbo Bastiljo, v kateri so bili zaprti razni politični kaznjenci. Bastilja je bila nekak simbol zatiranja in zato ni čudno, če se je ljudski srd Parižanov znesel nad to stavbo ter jo popolnoma razdejala.

Mnogi imajo kaj različne pojme o takratnih burnih časih; dejstvo pa je, da z zavzetjem Bastilje začenja za Evropo in ves svet nova doba. Sledile so še mnoge Napoleonove vojne, ki so skoraj četrt stoletja tlačile Evropo, a začela je tudi doba romantike in pojavili so se veliki pesniki-mislec, ter dvignili evropski duh v višine, kakor ni bil še nikoli prej. Ljudstvo se je hitro otreslo srednjeveških predsodkov v gospodarstvu ter hitlo izrabljati razne nove iznajdbe, in kmelte so se osvobodili fevdalizma, ki je dolga stoletja tlačil vsak razvoj človeštva. Bo že res, da se je v ta razvoj vrtinilo tudi marsikaj slabega, ali tega pač ni čisto kriv sistem, kolikor človeški pohlep in človeška ambicioznost; lastnosti, ki spremenjajo človeka skozi vse zgodovine ter so bile vzrok že mnogim nemirom in vojam.

Tudi sedanja vojna je posledica brezmejne glavoheleja in pohlepa, kakor je bila tudi prejšnja in še mnogo drugih. Mnogi so mislili, da je to vojna proti kapitalizmu; torej tisti že tolikokrat napovedani ter željeni razredni boj, in so zato kar uživali ob nemškem osvajanju tekom zadnjih dveh let. Kakor je ta vojna v marsičem čisto svojevrsna, je tudi polna presenečenj. A razočaranje, ki ga je napravil poslednji nemški napad, je odprlo vsem oči: da je vojna, ki jo je sprožil Hitler, ena najhujših osvojevalnih vojn in da nima ničesar opraviti z razrednim bojem, pa naj se še toliko govori o tem. Mnogi narodi, ki niso nikogar ogrozili in tudi nikogar ovirali ter so hoteli, kolikor je pač mogoče, živeti samostojno življenje, so postali žrtev nasilja in plen ropanja. Presehnjivo pri vsem je bilo tudi, ker so nekateri, ki sicer radi jočejo in tožijo čez krivice, sedaj brezbržno menili, da je v boju proti "kapitalizmu" upravičeno vsako sredstvo in vsaka podlost ter so tako odobraval vsa ovačanja in pustošenja. Iz tega bi bilo sklepati, da nekateri rojaki so že preje podlegli sovražniku, in da v svojih glavah niso imeli svojih misli, nego so bedasto sledili kričeči reklam, ki jo je širil sovražnik.

Danes vemo vsi, da je to ena najhujših osvojevalnih vojn, katero so oblastniki nemškega naroda sprožili že v drugič v teku enega četrstoletja. Plen tega ovačanja smo predvsem Slovenci, ki nas je naša vojna popolnoma nepripravljena in, kakor že mnogokrat v zgodovini tudi razdvojen ter nesprotni in vlad znane propagande tudi nezadovoljne. To je dobro izrabil sovražnik, ki je ta nesprotnost in nezadovoljnost še povečeval in podpiral ter nas tako moralno razorožil še pred sedanja vojna, kakor je to storil že večkrat v zgodovini. Te slabosti so se Slovani zavedli navadno, ko je bilo že prepozno.

Upajmo pa, da danes to še ni prepozno. Živimo v burni dobi; ki traja že nekaj desetletij; ta ali oni se je v te čase tako zivil, da tega niti opaža ne. V vsaki burni dobi se je pojavilo tudi mnogo demagogije ter lahkovernosti in tako je tudi danes demagogija na višku in na vrhu — pri vladah. Te vlade, ki so že davno spet uvedle bastilje v obliki pretiranih ječ, koncentracijskih taborišč, političnih konfinacij itd., so najbrž v zvezi s tajnimi silami na delu, da bi se ljudstva spet vrnili v tisto "srečno" dobo Bastilje, in ker bi sedanja Bastilja bila obdana s tanki in obvarovana z letali, bi ječa trajala večno. Upajmo pa, da orjaški boji, ki se vrše po Atlantskem ter Sredozemskem morju in še predvsem oni, ki se vrše sedaj po beloruskih moč-

**Belgijska vlada
zagovarja armado**
Knjiga opisuje priprave za obrambo
London, 13. sept. — Zagovor belgijske zunanje politike in obrambnih priprav belgijske armade od 1. 1936 do kapitulacije Belgije pred nacistično Nemčijo vsebuje knjiga, ki jo je pravkar objavila belgijska vlada v prenanstvu v Londonu. Uradni dokumenti, katere vsebuje knjiga, dokazujejo, da se je Belgija bolj kot Francija in Anglija zavedala prihajajoče krize, ko je Nemčija izstopila iz Lige narodov 1. 1933 in se leto pozneje pričela pogajati z Italijo, ko je Hitler obsojil militaristične klavzule versajske pogodbe, odredil obvezno vojaško službo 1. 1935 in reokupiral Porenje naslednje leto.

Po vsakem koraku, ki ga je storil Hitler, je Belgija revidirala svojo zunanjo in obrambno politiko. Knjiga podaja novo sliko o militarističnih pripravah in operacijskih belgijske armade, ki kaže, da se je belgijska armada podala šele potem, ko je bila odrezana od francoske in angleške oborožene sile. Armada je bila popolnoma odrezana od svojih oporišč in ni mogla dobiti ne streliva in ne živeža in to je bil vzrok kapitulacije. Sama se ni mogla upirati močnim Hitlerjevi vojni mašini.

Knjiga omenja Hitlerjev govor, ki ga je imel v juliju preteklega leta in v katerem je priznal, da je z aviziralo prevaral sovražnike glede smeri glavnega militarističnega suna. S tem je premotil Francijo in Anglijo, ne pa Belgije, in posledica je bila poraz zavezniških armad na zapadni fronti.

**Nov japonski
obrambni odbor**
Cesar Hirohito prevzel načelnitvo
Tokio, 13. sept. — Splošen obrambni odbor za Japonsko, Korejo, Formozo in Sahalin, ločen od regularnega vrhovnega poveljstva, je bil ustanovljen pod načelnitvom cesarja Hirohita. Naloga tega odbora je ojačanje notranje obrambe in omejitev militaristične dominacije vladne politike. Nadaljnji namen je preprečitev nezadovoljstva med vojaškimi skupinami v zvezi z razpletom bodočih dogodkov.

General Otozo Jamada, čigar slava izvira iz dobe rusko-japonske vojne, je bil imenovan za podnačelnika odbora in kot tak je direktno odgovoren le cesarju. On je oseba, kateri cesar najbolj zaupa.

Vse obrambne aktivnosti bo vodil in nadziral novi odbor. Nov obrambni sistem določa razdelitev Japonske na štiri militaristične distrikte. Služen sistem velja za Korejo, Formozo in Sahalin.

Smešnice
"Ne kadim več, ne pijem več, ne grem nikamor!"
"Kdaj pa si se oženil?"
"No, ali tvoj mali bratec že govori?"
"Ne, zakaj bi pač govoril? Saj tudi s samim kričanjem doseže, kar hoče."

Zabava v zaporu
— Koliko si dobil?
— Pet let.
— Zakaj pa?
— Vlomil sem v banko.
— Koliko si pa ti dobil?
— Deset let.
— Zakaj pa?
— Ker sem banko ustanovil.

Dober odgovor
Sključena starka žene po cesti čredo oslov. Mimo pridejo razposajeni paglavci in začno kričati nad njo: Dober dan, o-slovska mama!

Starka se pa obrne in odgovori: Dober dan, otroci moji, dober dan.

virjih in ukrajinskih poljih, bodo za vselej pregnali misel na Bastiljo ter bodo privedli do novega razmaha človeštva. — I. P.

Smrtna kosa
Ljubljani je umrla Marija Bokin, rojena Mikluš, žena in dobra mati, ki je bila visoko stara.

Trstu in Ljubljani
vlada je objavila proclio, v katerem pravi, da so Italijani v Trstu ustreljevali Slovence zaradi sa. Oboženi so bili, da so Italijani v raznih mestih tele. in brzojavne žice, da so z Italijani poškodovali nekatere proge, mostove in ce. da so v svojih domovih Italijani droje in municijo. Italijani dodajo, da so bile razne smrtno obsodbe v "provinci Ljubljana" za Italijane in skrivanja orož.

Vojaska radijska enota, ki se je udeležila manevrov v Arkanasu.

ZELENI GRADOVI

Ljubzenski roman iz južnoamerikih divjin

Spisal W. H. HUDSON

Prevedel IVAN JONTEZ

(Se nadaljuje.)

Po postavi je bila podobna gozdni deklici, toda na sebi je imela izprano koteninasto oblačilo in poprej razpušeni bujni črni lasje so ji viseli v dveh debelih kitah po plečih. Tudi njen obraz je kazal enake nežne poteze, toda o prejšnji živahnosti in krasoti skoroda ni bilo sledu. Razlika med čudovito gozdno deklico in njo, ki je zdaj stala pred menoj, molče, sramežljivo in brez vsake živahnosti, je bila tolikšna, da skoro nisem mogel verjeti svojim lastnim očem.

Ali ste že kdaj opazovali kolibrija, frfotajočega od cveta do cveta — živ prizmatičen bisser, ki vsak hip žari v drugih barvah, prelivačih se v soncu tako bliskovito, da vam jemlje oči? Po svoji nenavadni obliki, spreminjanjem se sijaju in bliskovitem poletu je ta ptiček tako pravilčno krasna stvarca, da jo je nemogoče opisati. In ali ste morda kdaj videli istega ptička čepečega na vejici v senci, kjer je nenadoma ob ves svoj sijaj in pestrost, podobno navadnemu ptičku v kletki? Prav tolikšna je bila razlika med deklico, ki sem jo poznal iz gozda in tem dekletom, stoječim v soju prasketajočega ognja.

"Rima," sem jo nagovoril po kratkem opazovanju, "vzle svoj nežnosti se zdi, da je v tvojih mislih precej moči; ali bi me hotela nekoliko dvigniti?"

Ona je pokleknila na eno koleno, dela roke okrog mene ter mi pomagala, da sem sedel.

"Hvala, Rima!" sem se ji zahvalil in zastokal od bolečine: "Oh, mizerija! Ali je kakšna kost v mojem ogrudju še cela?"

"Nobena zlomljena," je vzkliknil stari in puhnil iz ust oblak dima. Preiskal sem vas — noge, roke, rebra. Pri padcu ste prileteli v neki grm, ki vas je sicer pošteno opraskal — vaša koža ima več prask od trnja kakor tiskana stran črk — obenem pa vas je rešil, da niste telednili naravnost na kamenita tla."

"Občutek imam, kakor bi se mi bil dolg trn zabodel v možgane," sem potožil. "Rima, potipaj mi čelo; ali je zelo vroče in suho?"

Njena hladna ročica se je nalahno dotaknila mojega čela. "Ne, senor, ni vroče, temveč toplo in potno."

"Nebo bodi zahvaljeno!" sem vzkliknil jaz. "Toda ubogo dekle! V takšnem neurju si mi sledila skozi gozd! Ah, če bi mogel dvigniti roko, bi te prijel za roko in jo iz hvaležnosti poljubil. Saj ti dolgujem svoje življenje, sladka Rima! Kaj naj storim, da ti poplačam ta veliki dolg?"

Starec se je mugal kot bi se zabaval, dekle pa ni dvignilo oči, niti izpregovorilo.

"Povej mi, sladko dete," sem nadaljeval, "kajti jaz si nisem še povsem na jasnem: ali si bila ti res tista deklica, ki je rešila življenje kači, ki sem jo kanil ubiti — ali si bila ti tisto dekle v gozdu, ki je stalo pred menoj, s kačo pri nogah?"

"Da, senor," je mehko odgovorila.

"In ti si tisto dekle, ki sem jo nekega dne zalotil v gozdu, ležečo na tleh in igrajočo se z drobnim ptičkom?"

"Da, senor."

"In kadar sem se sprehajal po gozdu, si mi vedno sledila, me klicala in se obenem skrivala, da te nisem mogel videti?"

"Da, senor."

"O, to je čudovito!" sem vzkliknil, starec se je pa spet namuznil.

"Toda povej mi, sladko dekle," sem nadaljeval, "kako to, da me nisi nikdar nagovorilo v

španščini, in kakšen čudovit muzikalen jezik si rabilo?"

Ona me je sramežljivo pogledala v obraz in bila je videti v zadregi, toda odgovora mi ni dala.

"Senor," se je vmešal stari, "oprostite mojemu otroku, toda na to vprašanje vam ne bo odgovorila. Ne, da ne bi hotela, kajti ona je krotka in ubogljiva deklica, to moram reči, ampak nihče vam ne bi mogel več povedati nego jaz. In kar jaz vem, je to, gospod, da imajo vsa bitja, bili to ljudje ali ptice, take glasove, kakršne jim je Bog dal; nekatera imajo melodičen glas in druga ga nimajo."

"Dobro, stari," sem rekel sam pri sebi; "naj ostane pri tem zaenkrat. Ampak če mi je usojeno živeti in ne umreti, tedaj ne bom dolgo zadovoljen s tvojo vse preveč preprosto razlago."

"Rima," sem dejal, "ti moraš biti utrujena in jaz te ne bi smel pustiti, stati tako dolgo pred menoj."

Njen obraz se je malce razjasnil in sklonil se je meni, je zamolklo odgovorila:

"Gospod, saj nisem utrujena. Dovolite mi, da vam prinesem jedi."

Nato je naglo stopila k ognju, se vrnila z lončeno skledo pečenih buč in sladkega krompirja, poklenila k meni ter me začela spretno pitati z majhno leseno žlico. Jaz pri tem nisem prav nič pogrešal mesa in pekočih jedil, ki tako teknejo Indijancem in tudi o tem nisem napravil nobene opazke, da je bila jed neslana, kajti lepota njenega nežnega obraza me je bila vsega prevzela. Njen sladki dih je pomenil zame več kot vonj najokusnejših jedil; in srce mi je vztrepetalo od radosti, kadar mi je nesla žlico v usta in sem ji mogel pogledati v oči, ki so bile zdaj temne kot vino, kadar dvignem kožarec, da bi videli živordeči odsev svetlobe v temnordčem vinu. Njeno molčanje, krotko in ponižno obnašanje se pri tem ni ne za hip spremenilo in ko sem pomislil, kako me je v gozdu oštevala v svojem tajinstvenem jeziku, goreča od srda kot rdeča roža v soncu, se nisem mogel načuditi spremembi in njeni dvojni osebnosti. Ko me je nahranila, se je molče odstranila in izginila skozi slamnatim zastorom zakrita vrata v svojo kamrico.

Starec je imel svoje ležišče na leseni prični na nasprotni strani sobe, toda možu se ni nič mudilo v posteljo in ko je Rima odšla, je vrgel na ogenj novo klado ter si prižgal drugo cigareto. Koliko jih je bil medtem že pokadil, ne vem, kajti naveličal sem se jih šteti. Mož je postal zelo zgovoren in je poklical k sebi dva psa, ki ju dotlej nisem opazil, da mi ju pokaže. Njunima imenoma sem se moral smejati — Susjo in Goloso: Amazanec in Pozeruh. Bili sta to grdi, neprijazni mrcini grobe rumene dlake in meni se nista prav nič priljubila; toda stari me je zadrževal, da posedujeta vse pasje kreposti in je še govoril o tem, ko mi je spalec zatislil oči.

Osmo poglavje

Zjutraj me je vse tako bolelo, da se nisem mogel premikati in šele naslednji dan sem toliko okrevale, da sem mogel odšepati iz koče v senco bližnjih dreves. Moj stari gostitelj, čigar ime je bilo Nuflo, je bil s svojimi psi nekam odšel; dekle je ostalo doma ter mi dva ali trikrat postreglo z jedjo in pijačo, pri čemer je bila molčeča in vase zaprta kakor prejani večer.

(Dalje prihodnjik.)

Z Gorenjskega

Fr. Milčinski

Na kveder!

Lepo je bilo, prav lepo, in do bro smo se imeli, prav dobro; precej sem ga imel pod kapo oziroma pod slamenikom, to je res, ker smo preveč "Naroda" čitali na Bledu; ali kar ljudje govore, da sem se potem zvečer zaročil z "našo" Majdo, pa ni res in so to prazne in neosnovane čenče.

Stvar je bila taka.

Gori na Triglav ne grem, ker vem, da je nevarno, in mi je v svarilen zgled mlad nadebuden človek, Vatroslav po imenu, ki je toliko časa hodil na Triglav, da je dobil volka!

Ali da grem do vznožja in gledam odspodaj "nad Triglavom neba obok", kakor pesem pravi — temu ni ovire in tako smo se tistega lepega dne sešli jaz, Janko in oni suhi Vilko, ki je odlični narodnjak in zaupen mož naše stranke tam nekje na Gorenjskem; pogodili smo se z državno železnico za vožnjo do Dovjega, odtod pa jo mahnilo skozi Mojstrano v Vrta.

Imenitno! Pri Sventerju je izložena fotografija Triglava. Prav tak je, samo veliko, veliko večji seveda!

Prenočevali smo v Aljaževi koči. Imeli smo seboj nekaj vi-

na, Janko pa je na podstavi pol-druge kile teletine, ki jo je bil kupil v Mojstrani, in s pripomočjo nekkih beležkov v svojem notezu zvaril na štedilniku, mrmrajoč tajinstvene besede, neko stvar, ki jo je z drzno samovoljnostjo krstil za golaž.

Dovolil sem si rahlo kritiko tega njegovega umotvora, ali Janko me je najprvo ljubeznjivo opozoril, da je ta golaž zastoj in da se mu ne zdi baš fino, ako se gleda podarjenemu golažu takorekoč na robo, potem je pa stvarno pojasnil, da je navzočni golaž pravzaprav boljše uspel, nego je sam pričakoval, ker je bil on, Janko, pozabivši seboj vzeti mast, primoran ga narediti na — vazelinu, kar je morebiti res nekako na kvar okusu, tembolj pa v prilog zdravju.

Odgovoril sem nič manj vljudno, da uvidevam svojo črno nehvaležnost in da se čutim valed tega kot značen mož moralno zavezanega, takoj vrniti ves zavžit golaž; naj le kar nastavi tisti svoj prepoteni klobuk, ako ga ni slučajno zrezal med meso, kar ni izključeno po okusu predležčega golaža ... ; nadaljnja njegova trditve o hasnovitosti notranje uporabe vazelina, sem pripomnil, je sicer rova in zaradi tega vrlo zanimiva, ali zdi se mi, sem rekel, da sem že sit

in da ne bi mogel niti koščka več spraviti vase niti tedaj, če si z njim osiguram večno življenje na tem svetu. Janko mi je nato rekel "osel", jaz sem mu pa vrnil zanj "izdajico" in tako sva se menila, dokler naju ni Vilko, ki je medtem izpraznil skledo in steklenico, zapodil spat.

Spali smo prav dobro. Vsaj

Člani unij Ameriške delavske federacije paradirajo v Pittsburghu na delovski praznik.

Predsednik Roosevelt govori po radiu na delovski praznik.

jaz! Ona dva sta sicer trdila, da sem celo noč neznanski smrčal, pa to ni res. Odločno ni res! Jaz nič ne vem, da bi imel tako navado.

Moža sta pravdarja in zato ne rečem, da se lažeta; ali motita se lahko! Saj n. pr. v Ljubljani: — kolikokrat mislijo ljudje, da sem bil jaz tu ali tam, to ali ono, pa nisem bil jaz, ampak neki dr. Ogljar, ki je meni zelo podoben ... Res! Ko smo pomili posodo, pospravili in zaklenili kočo, smo se napotili zopet nazaj v Mojstrano skozi dež, ki se je bil okoli sedme zjutraj pripodil čez Luknjo okoli Stenarja v Vrta, in zagazili smo v zadnjem koncu poto v tako ogromno blato, da smo izgledali, kakor da smo si dali v cementni tovarni mimogrede betonirati do kolen noge, kar nam pa ni kratilo dobre volje, ker si obojvala in obleke ne snajimo sami. Pot iz Vrat je posebno radi tega čudna, ker se ji baš zadnja tretjina najbolj vleče; ali slednjič smo le dospeli v Mojstrano.

Ko smo, uvaživši vsebino nekaterih steklenic, spravili v harmoničen sklad našo izsušeno notranjost z mokro vranjostjo, so se nam vzbudile polagoma tudi duševne potrebe.

Segli smo po planinski knjigi in zapisali v njo: "Namenjeni na Triglav, prenočili v Aljaževi koči, pa se morali, žal, vrniti vsled dežja." To smo zapisali zaradi tega, da bi se jezili nekateri planinski matadorji in bahi.

Potem pa — baš četrti liter smo pili, ura je kazala tričetrti na polodne in iz kuhinje je smrdelo po loju — se je rodil naš novi pozdrav: "Na kveder!"

Pisali smo namreč razglednice — smo pač vsi ljudje — pa je bil na eni naslikan velik z ogromnim žebli podkovan čelvelj. Naslovili smo jo — brez zlobnih misli — na enega naših merodajnih politikov in kot pozdrav pripisali: "Na kveder!" I-menitno, kaj?

Ta pozdrav ga zelo pihne in komur se ljubi premišljati, najde v njem tudi globlji pomen ...

Izgovori se pa: "Na —" in po kratkem odmoru odločno in rezko: "kved'r", kakor da udariš z vrčkom na mizo: "Na — kved'r!" Po kosilu smo sedli na vlak, a ker so se vremena Kranjcem med tem zjasnila, prekinili smo vožnjo v Lescah vsled želje Vilka, ki je izjavil, da bi šel rad "Narod" brat. Dobro, sva rekla z Jankom, naj ga gre brat, če mu sicer nič ne manjka do vrhunca izobražbe. Stopili smo torej krog v gostilno pri kolodvoru. Pivo dobro, natakara kakor dragonar! Vilko je zahteval "Narod", pa ga s čudovito hitrostjo pregledal, nakar smo se odpeljali na Bled.

Pri "Bokalu", koj začetkom Bleda, je dobra gostilna; jed in pijača slovanski, račun kričanski. Vilko je zahteval "Narod", a ko mu ga je strežbeč bitje prineslo, si je menda stvar premislil in ga niti v roke ni vzel. Potem smo jo vrezali navzdol proti jezeru in srečali dve ljubljanski narodni dami, kateri je naš krepki unisono pozdrav: "Na kved'r" očitno zelo prijetno iznenadil. Spotoma smo se oglasili še v "zdraviliškem domu" na par kelihov črnega piva, ker se je Vilko nenadoma spomnil, da še ni vsega "Naroda" prebral; a ko ga je videl slučajno že ležati na mizi, za katero smo sedli, se zanj niti zme-nil ni.

Slednjič smo dospeli do jezera. Krasno, vam pravim! In ta otok Bleški je res pravcati kinč nebeški kranjske zemlje ti! Obdaja ga venci iz raja in vse se veseli! Vali igrajo, ribice imajo dobrovoljni ples, — tuintam pa se ladja giblje, se in ziblje h Kraljici nebes! ...

Kar omamila me je tolika divota in res ne vem, kako smo prišli na vrt "Lujzine kopeli". Pili smo ljutomercana in Vilko je čital "Narod". Ljutomerčan nam je zlezal v lase, odnosno v pleše, in skoraj smo se sprli, ker je Vilko hotel iti se kopat, dočim sva midva z Jankom sita njegovega samodržstva izjavila, da je sedaj vrsta prišla na naju, da bereva "Narod", in da pojde-

va v to svrhu v županovo gostilno. Vilko je ugovarjal, da stvari ne razumeva, a najina je obveljala. Čitali smo "Narod" še v treh ali štirih gostilnah in slednjič tako korajžno "prižgali" in "prižgali" na kolodvor v Lesce, da nas je na splošno željo mnogobrojnega občinstva odlikoval sprevednik s posebnim kupejem.

Tako smo preživeli prav lep popoldan, le "Naroda" je bilo malo preveč.

Dospevši v Ljubljano, sem šel seveda po stari slovanski šegi kazat svojo opico k "Domačemu petelinu", kjer je bil običajni žurфик z ženstvom; bili so pa že vsi tako dobre volje, da moje opice niti opazili niso.

"Naša" Majda s svojimi malce rudečkastimi lasmi — rudečkaste lase zelo ljubim — je praznovala svoj god in bila zala in ljubezniva, da nikoli tega! Ugaljala mi je ta večer pa že res tako in priznam, da nisem samo o vremenu z njo govoril. Ali zaročil se nisem! Odločno ne! Tako pijan nisem bil! To so si ljudje kar na lepem izmislili! — Ali se pa motijo.

Znabit se je dr. Ogljar zaročil, tisti, ki je meni tako podoben; jaz vem, da se nisem.

Na — kved'r!

HUMOR

Izreki o ženah

Najplemenitejšje zardi dekle, kadar ga nihče ne vidi.

Malo žensk se zna oblačiti in postarati okusno.

Ženski zadostuje samo namigniti o tajni, pa napravi iz nje vihar.

Ženska vedno vzbudi zavist pri drugi ženski raj, nego obdovodvanje pri celum tucatu moških.

Po Evini krivdi je Adam izgubil raj, vendar pa vsak Adam še vedno upa, da ga bo po Evini zaslugi zopet našel.

Čim reče ženi, da je mikavna, pa tudi reči ji ni treba, temveč samo s očmi pomežikniti, pa te proglasi za duhovitega.

V solzah krasne ženske se stopi še tako krepka moška volja.

TISKARNA S.N.P.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, visticne, častnice, koledarje, letake itd. v slovenščini, hrvaščini, slovanski, češki, angleškem jeziku in drugih.

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P. TISKOVINE NAROČA V SVOJO TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. — Cene zmerno, unijsko delo.

Pišite po informacije na naslov:

SNPJ PRINTERY

2657-59 S. LAWNDALE AVENUE CHICAGO, ILL. TEL. ROCKWELL 4004

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklopu 11. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta, pri čemer eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine in en član iz druge družine. List Prosveta stane na vse enako, za člane ali nečlane \$1.00, eno letno naročnino. Ker pa člani še plačujejo pri assessmentu \$1.00, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vseeno, da je list predlagatelj član S.N.P. List Prosveta je v vsaki družini potreben. Pojasnilo: Volej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član S.N.P., ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj tehnik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako član, v obnem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega stori, tedaj mora upravitelstvo znižati datum za to vsoto naročnino.

Cena listu Prosveta je:

Za Zdrul, drisve in Kanado \$2.00	Za Ciero in Chicago je —
1 tednik in	4.00
2 tednika in	3.00
3 tednike in	2.40
4 tednike in	1.50
5 tednikov in	1.00

Za Evropo je \$2.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja Money Order v plam in si naročite Prosveto, list, ki je v vsaki družini potreben.

PROSVETA, S.N.P., 2657 So. Lawndale Ave. Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$

1) Ime

2) Naslov

3) Ustavite tednik in ga pripisite k moji naročnini od slednjega moje družine:

4)

5)

6)

7)

8)

9)

10)

11)

12)

13)

14)

15)